

Van: Vincent Rous

E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 22bb007939

Ons kenmerk: M2211-8874 - 22bo007687

Onderwerp: Toezegging automatisch
toekennen inkomensondersteunende
maatregelen (22bb007939)

Datum: 23 december 2022

Aan de commissie(s)
Werk en Inkomen, Onderwijs,
Samenleven, Schuldhulpverlening,
Armoedebestrijding en NPRZ

Beste commissieleden,

In de vergadering van uw commissie van 2 november 2022 heb ik toegezegd (toezegging 22bb007939) u schriftelijk te informeren over de mogelijkheden om inkomensondersteunende maatregelen automatisch toe te kennen.

Participatiewet

Vanuit de Participatiewet heeft de gemeente een aantal mogelijkheden om haar inwoners te ondersteunen indien het inkomen tekortschiet om van te kunnen rondkomen. Hieronder som ik deze regelingen op, waarbij ik tegelijkertijd aangeef hoe deze ondersteuning kan worden aangevraagd en of dit ook via een automatische toekenning (een zogeheten ambtshalve verstrekking) kan plaatsvinden.

1. De Individuele bijzondere bijstand (artikel 35 Participatiewet)

De individuele bijzondere bijstand is een tegemoetkoming in de noodzakelijke kosten van een Rotterdammer indien deze kosten vanwege bijzondere omstandigheden niet uit het inkomen kunnen worden betaald. Deze vorm van bijstand kan eenmalig of periodiek worden verstrekt. Omdat de specifieke individuele situatie van belang is gebeurt toekenning altijd op basis van een aanvraag en kan niet automatisch plaatsvinden.

2. De Individuele Inkomens toeslag (artikel 36 Participatiewet)

Rotterdamse huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen zonder vooruitzicht op verbetering kunnen in aanmerking komen voor de individuele inkomens toeslag. Gemeenten hebben zelf de vrijheid te definiëren wat te verstaan onder laag inkomen, langdurig en vooruitzicht op verbetering. Daarnaast mag de gemeente zelf bepalen hoe hoog de toeslag is. Rotterdamse huishoudens komen voor de toeslag in aanmerking indien zij een inkomen hebben tot 130% van het Wettelijk Minimum Loon gedurende minimaal 1 jaar en geen studie volgen of recent hebben gevolgd op MBO-2 niveau of hoger. De Participatiewet stelt dat de toeslag "op verzoek" wordt verleend (artikel 36 en 43 Participatiewet), waardoor er altijd een aanvraag moet worden gedaan en automatische toekenning niet mogelijk is. De gemeente benadert overigens wel

zelf actief haar bijstandspopulatie om een vereenvoudigd aanvraagformulier in te vullen en te retourneren.

3. De Studietoeslag (artikel 36b Participatiewet)

De gemeente kan een studietoeslag verstrekken aan studenten met een beperking. De studietoeslag is bedoeld om te stimuleren een diploma te behalen en zo de kans op een baan te vergroten. Het recht op studietoeslag wordt na aanvraag vastgesteld voor de periode dat er aan de voorwaarden van de Studietoeslag wordt voldaan.

Studietoeslag vindt plaats op aanvraag (artikel 43 Participatiewet) en kan niet automatisch worden toegekend.

4. Bijzondere bijstand voor algemeen noodzakelijke bestaanskosten aan jongeren van 18 tot 21 jaar (artikel 12 Participatiewet)

(Extra) bijstand aan jongvolwassenen kan worden verleend indien en voor zover de jongere geen beroep kan doen op financiële ondersteuning van zijn/haar ouders. In Rotterdam wordt deze vorm van bijstand De Aanvullende Bijstand (DAB) genoemd en wordt uitgevoerd door het Jongerenloket. De beoordeling of sprake is van een dergelijke omstandigheid is altijd maatwerk en daardoor kan de bijstand niet automatisch worden toegekend.

5. De eenmalige (categorale) energietoeslag (artikel 35 lid 4 Participatiewet)

Dit jaar heeft het Kabinet een nieuw artikel toegevoegd aan artikel 35, waardoor het mogelijk wordt gemaakt een energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Het is een vorm van categorale bijzondere bijstand, waarbij niet als voorwaarde geldt dat het huishouden in dat jaar een sterk gestegen energierekening had. Uitdrukkelijk is in de wet bepaald dat de toeslag ambtshalve (dus automatisch) kan worden toegekend (artikel 35 lid 5). In Rotterdam hebben de huishoudens, van wie bekend was dat zij aan de voorwaarden voldoen, ambtshalve de energietoeslag ontvangen zonder dat zij een aanvraag hoefden in te dienen. Huishoudens van wie de gegevens niet bij de gemeente maar wel bij andere instanties bekend zijn, moeten soms toch een aanvraag indienen omdat het wettelijk niet mogelijk is deze informatie met elkaar te delen.

6. Bijstand in de zorgpremie (artikel 35 lid 3)

De gemeente biedt huishoudens met een laag inkomen (tot 130% Wettelijk Minimum Loon) en een hoge zorgconsumptie het VGZ Rotterdampakket aan, waarbij een gedeelte van de premie in de vorm van bijzondere bijstand wordt verstrekt. Op jaarbasis bedraagt deze premiebijdrage € 132. Ook dit is een vorm van categorale bijzondere bijstand, waarbij de aanvraag voor de premiebijdrage is ingebouwd in de aansluiting bij het VGZ Rotterdampakket. Een afzonderlijke aanvraag voor de premiebijdrage is dus niet nodig. Wel moet iemand zelf een aanvraag indienen als hij/zij wenst gebruik te maken van het VGZ Rotterdampakket.

Conclusie:

Voor de meeste inkomensondersteunende maatregelen vanuit de Participatiewet is wettelijk een aanvraag vereist. Ambtshalve toekenning is alleen mogelijk voor de energietoeslag. Wel kan de gemeente het de aanvrager gemakkelijker maken. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij de Individuele Inkomensvoorschot door het actief toesturen van een vereenvoudigd aanvraagformulier en bij de bijstand in de zorgpremie door de integratie met de aanmelding voor het VGZ Rotterdampakket.

Gemeentelijke regelingen

7. Het AOW- en Jeugdtegoed

Deze regeling is gekoppeld aan de Gemeentewet. De regeling heeft tot doel om AOW-gerechtigden en kinderen/jongeren in de leeftijd 4 tot 18 jaar, die in een gezin leven met een laag inkomen, volwaardig mee te kunnen laten doen in Rotterdam. Kinderen/jongeren en AOW'ers uit een huishouden met een laag inkomen kunnen een tegoed ontvangen om te kunnen deelnemen aan sportieve, sociale, culturele en educatieve activiteiten. De regeling is opgenomen in een gemeentelijke verordening.

Jaarlijks wordt bepaald of het kind/jongere of het AOW-huishouden in aanmerking komt voor het tegoed. In maart van ieder jaar start het aanvraagproces, waarbij tevoren aan circa 70% van de rechthebbenden het tegoed ambtshalve wordt toegekend. De huishoudens die (nog) niet bekend zijn bij de gemeente of van wie het inkomen vooraf niet is vast te stellen kunnen op aanvraag het tegoed ontvangen. Dit zijn jaarlijks circa 7.500 huishoudens.

Conclusie:

Het recht op AOW- en Jeugdtegoed wordt jaarlijks grotendeels ambtshalve toegekend.

Belastingregelingen

8. Kwijtschelding Afvalstoffenheffing

Huishoudens met een laag inkomen en weinig vermogen kunnen in aanmerking komen voor een (gedeeltelijke) kwijtschelding van de Afvalstoffenheffing. Veelal hoeft deze kwijtschelding niet te worden aangevraagd, maar vindt deze ambtshalve plaats. Zo'n 75% van alle kwijtscheldingen vinden automatisch (ambtshalve) plaats zonder dat hiertoe een aanvraag hoeft te worden ingediend. In de overige gevallen (zo'n 8.000) zijn de gegevens van de betrokkenen onvoldoende bekend en dient een verzoek tot kwijtschelding te worden ingediend.

Conclusie:

De kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing vindt grotendeels ambtshalve plaats zonder dat een aanvraag moet worden ingediend.

Zoals hierboven geschetst gebruikt de gemeente de haar beschikbaar staande gegevens zo goed mogelijk om Rotterdammers automatisch te voorzien van aanvullende inkomensondersteuning waar zij recht op hebben. Waar dit niet mogelijk is wordt dit veroorzaakt doordat het karakter van de bijstand zich hiertoe niet verleent (bijstand voor kosten), of door de wettelijke eis dat de tegemoetkoming in het inkomen alleen op aanvraag kan worden verleend of doordat informatie-uitwisseling van bijvoorbeeld financiële data als inkomen (mede als gevolg van de privacywetgeving) niet voldoende mogelijk is tussen instanties.

Ik stel voor om de toezegging 22bb007939 met bovenstaande informatie als afgedaan te beschouwen.

Met vriendelijke groet,

Enes Yigit MSc
Wethouder Armoedebestrijding, Schuldhulpverlening, Taal